

A Názáreti Jézuska kis rózsakeresztjének éneke

/Budán, 1879, nyom. Bagó Márton és fia./

Nóta; Tizennégy esztendőskorában

Alábbi énekünket több, későbbi ponyvakiadványban is megtaláltuk, azonos szöveggel.;

1. Jézus gyermek korában
Názáret városában
Faragcsált szent Józseffel
Kedves nevelőjével.

2. Örvend lelke Józsefnek,
Az isteni gyermeknek,
Álmélkodván, így szóla,
Szerelmes kis Jézuska!

3. Mennyből örömmel néztek
Kis Jézust, körülvették...
Két rózsaszárnyu angyal,
Mosolygott, mint hajnal.

4. Egy lombos pálmafának
Tövében, egy kis háznak,
Kebléből szüz Anyának,
Szent gondolatok szállnak.

5. Elkészült a szent munka,
A kis rózsakeresztfa,
Jézus, mint egy méhecske,
Szüz Anyjához szállt véle.

6. Piros arczán mosolyga,
A megváltás angyala,
Nagy örömmel mutatta,
Nézd szüz Anyám, keresztfe.

7. Mondja a szüz Mária:

Lelkem szép mennyországa,
Mit jelent a keresztfa?
-S kis Jézust megcsókolta.

8. Jézus anyját öleli,
Édes csókkal illeti.
Kedves Anyám! megmondjam? -
Ez az én halálágyam!

9. Ezt hallván a szüz anya,
Megdöbbent fájdalomában,
Jézust keblére zárta,
Könyeivel áztatta.

10. Az ég kék boltozatján
Feletetszett egy szivárvány,
Mosolygási valának
A mennyei Atyának.

----- reggeli

Második ének./ Legujabb és napközi
ének/

J é z u s K r i s z t u s h o z

Reggel, ha ébredek, így énekelgetek:
Dicsértessék Jézus Krisztus, Dics. sat.
Ha felveszem ruhám, ezt mondja szívem, szám:
Dicsértessék, sat...
Ha munkához fogok, Jézusra gondolok. sat.
Avagy ha elvégzem, reá emlékezem, sat.
Ha utra indulok, előbb leborulok, ...
Mekondul a harang, ez reá a visszhang, ...
Ha templomba megyek, ott letérdepelek, stb...
Szívem imája szól a Krisztus Jézusról,
Örömben édesen ez zeng én nyelvemen;
Ha bu és bánat ér, viselem Jézusért,
Ha üldöz a világ, Jézusom nyugtot ág, ...
Ha bűnnek terhe nyom, kiáltom Jézusom, ...
Ha veszély fenyeget, kérem Istenemet, ...
h a lelkem tévedez, lelkem zengése ez:

A názáreti Jézuska kis rózsakeresztjének folytatása:

Negyedik ének; A szentháromsághoz

Csodálatos Szentháromság,
Bámul rajtad az okosság.
A te titkod mivel nagy.,
Mert háromban csak egy vagy.
Szentháromság el ne hagyj,
Lelkünk, s szívünkkel maradj.

Ki ismerni felségedet?
A ki látja mélységedet.
A te titkod s a t.

Megsúlyed itt minden elme,
A bölcseknek nagy értelme.
A te titkod s a t.

A kik rólad gondolkoznak,
Csodálnak, de meg nem fognak.
A te titkod s a t.

Elnémultak minden nyelvek,
Szólni rólad mégsem mernek.
A te titkod s a t.

Végzetetlen fényességed,
Mégis vagyon sötétséged.
A te titkod s a t.

Ha kérdem is anygaidat,
Meg nem fejtik titkaidat.
A te titkod s a t.

Szentháromság imádandó,
Kihez senki nincs hasonló.
A te titkod s a t.

Imádlak földig borulva,
Szivem elmém meghódolva.
A te titkod s a t.

Azért mindenkor dicséret,
Legyen teneked tiáztelet.
A te titkod s a t.

A te titkod mivel nagy-
Mert háromban csak egy vagy,
Szentháromság el ne hagyj,
Lelkünk, s szívünkkel maradj!

/1879./

A 11 strófás népi éneket megtaláljuk 6 strófával a Csizmadia Gyula, zamárdi kántor által kiadott "Egyházi népi énektár" 1899.-es kiadásának 175. oldalán, valamint, "az Égi Orgona Virágok" c. Molnár-féle gyűjtemény 455. oldalán 10 verszakkal, és a következő adattal: Kovács M.I.k.161.1.

A szövegek érdekessége az, hogy egymáshoz viszonyítva is szövegvariánsok, feltehetően egy típusra vezethetők vissza, -de a legarchaikusabb hangvételnél nek a ponyvakiadásbeli tűnik.

Ur Jézusnak kis csizmája,
Sír a ködmöne,
Azik, fázik, megveszi az
Isten hidege,
Hogyha volna kis csizmán,
Jézuskának odadnám,
Kis ködmönkémmel
Jól betakarnám.

Akkor engem talán meg is
Csokolna,
A szívem is ujuina.

-
Pásztorok, kegyetek fel,
Vig dolgot hirdetek,
Mind örülni fog
A ti szívetek,
Istennek angyala
Azt hirdette vala,
Meggzűletett Jézus,
Pásztorok ura.

Betlehem majorjában,
Egy kis jászolkában
Benejeztetett,
Kis istállóban,
Okor, szamar között
Bánatba öltözött,
Könnyeitől ázik,
Reszketve fázik.

-
Oreglak, Tukora család

A kiseded Jézusról

Nóta: Megindítom nyelvemet.

Vigadjunk hát szivünkben,

Örvendjünk most lelkünkben

Mária szent Józseffel,

Édment Jeruzsámban.

Hogy Betlehemben értek,

Szerencsétlenek lettek,

Mert szállást ott nem kaptak,
Városból kiindultak.

József elszomorodott,
Máriához így szólótt,
Gyerünk hát istállóba,
A barmok pajtajába.

"ert Isten ugy akarta,
" világ megváltója,
"stállóban szülessék,
Jászolban helyeztessék.

Mikor Jézus született,
Nakünk nagy örömünk lett,
Hogy nekünk váltságunkra,
Anyánk szent fiát hozta.

Eltelik a negyven nap,
Szüz Mária tisztulhat,
Elment ő a templomba,
"egállottk az ajtóba.

Máriát beavatták,
Jézust bemutatatták,
A mennyei Atyának,
Ő lett tiszta áldozat.

Simeon hogy megtudta,
Ő is elment templomba,
Jézust karjára vette,
És őtet megölelte.

Nagy áldást tőled nyertek,
Ha megadod mit kérek,
Végre Jézus kedvébe,
Jussunk örökségébe.

Négy
Istenes Enekek
a szent kereszt tiszteletére.
/sugárzó kereszt olajjával/

Nyomatott Spitzer Jakabnál Sárbogárdon.

Első ének

A kis Jézus rózsza-keresztfájából lett vad csipkebokor.

Egykor a ki Názáretben
Kis Jézus szőlőkertjében,
Két rózsafa zöldelt, virul,
Mind a kettő összeborult.
Az egyik mint a hó fehér,
A másik piros mint a vér,
Szűz Mária gyakorta ott,
Este reggel imádkozott.
Megnyílott a kert ajtaja
Örök igazság nappala,
Tiszta hófehér köntösbe,
Kis Jézus azon lépett be.
Ugy lép szűz anyja elébe.
Szelid hangon imígy szólván:

Még ne döbbenj szent szűz anyám,
Két szál rózsát zöld lombjából,
A fehérből és pirosból,
Kis fűrészszel lefűrészelt
Abból keresztet készítet,
Szentséges anyjához vitte
Örömtől sugárzó arczczal,
Igy szólt szelid mosolygással:
Nézd szűz anyám Jézusodat,
A te kedves magzatodat,
Tizenhárom éves vagyok,
Keresztet csinálni tudok.
Halványul Mária arcza,
Nagy a lelke, szive harcza,
Titkos nagy fájdalmat érzett,
Szent fiára busan nézett.

Kérdi Jézust önérzette,
Szívazonorgva bus kebelén,
Mit jelent e rózsakereszt?
Anyám azért készítettem,
Csókolj meg érette engem,
Ilyen lesz a kereszt öltár,
Kin függök majd a Golgotán.
Engem példáz piros rózsá n,
Láss még elnem jön az óra,
Fehér rózsá téged példáz,
-e majd a kereszt alatt állsz.
Még bus esztendővan vissza,
Míg szent vérem a föld issza.
Szűz anyám ne sirj, ne könnyezz,
Mind a kettőnknek sorsa ez.
Szűz anyám kérlek tégedet,
Vedd kezébe a keresztet,
Vidd el Libánus hegyére,
Ültesd czedrusfa tövébe.
Megfogadván Jézus szavát,
Szent szűz a rózsá keresztfát
Libánus hegyére vitte,
Czedrusfa alá ülgette.
Bus esztendő zöld tavasza,
Azt új életre fakasztja,
Csipkebokor lett beőle,
Szűz Mária emlékére.
Ez lett Jézus csipkefája,
Fehér, piros a rózsája,
Jó keresztény rá figyelmezz,
Jézus rózsá keresztje ez.

Mennyei Istenes énekek.

Jézus szőlős kiskertjéről és a rózsafa keresztről.

Az andocsi Szűz Mária szentséges képéhez és a Jézus Szent nevééről.

Isten kegyelméből közli a Szent kegyhelyek látogatója, Lurdi lelki

zarándoklat bucsuvezetője Római nemzetközi bizottmányi tag.

KENDERESSY DANYI PÉTER PÁL! Somogyurgye/Szőllős-Gyűrök. Egyh. jóvám.

Első ének. Történelem.

A vad csipkebokor emle. Vagy a kis Jézus kőzsa keresztje.

Dallama: Nézőnk égremjöh Mária sat, Vagy: Adjon Isten jó éjszakát.

Egykor a kis Názáretben,

Kis Jézus szőlős kertjében

Két rózsafa zöldelt, virult,

Mind a kettő összeborult.

Az egyik mind a hó, fehér,

A másik piros mind a vér,

Szűz Mária gyakorta ott

Estve, reggel imádkozott.

Megnyillott a kert ajtaja,

Örök igazság nappala,

Tiszta hó fehér köntösbe

Kis Jézus azon lépett be.

Kis fűrész tart kis kezében

Ugy lép szűz anyja elébe,

Szűz anyjának imigy szólván,

Megne döbbenj szűz anyám,

Két szál rózsát zöld lombjával,

A fehérből és pirosból má

Kis fűrészszel lefűrészelt,

Abból keresztet készített.

Diszessen ékesítette,

Szencséges anyjához vitte,

Örömtől sugárzó arccal,
S így szólt szelig mosolygással,
Nézd szűz anyám Jézusodat,
A te kedves magzatodat,
Tizenhárom éves vagyok,
Keresztet csinálni tudok.
Halványul Mária arcza,
Nagy a lelke szive harcza,
Titkos nagy fájdalmat érzett,
Szt.fiára busan nézett.

Kéri Jézust ön érzettel,
Szív szorongva bus könnyekkel,
Magzatom, kérlek mond meg ezt,
Mit jelent e rózsza kereszt.

Anyám, azért készítettem,
Csókolj meg érette engem,
Szt. szívem éretted dobog,
Forró lángja feléd lobog.

Szól a kised mosolyogva,
Szűz anyjának csolkod adva,
Ilyen lesz a kereszt oltár,
Kien függök a golgothán.

Te vagy rózsák királynéja,
Szt.kereszt a fák királya,
Szűz anyám ne sirj, ne könnyezz,
Mind a kettőnknek sorsa ez.

Engem példáz piros rózsza,
Lásd mig el nem jön az óra,
Fehér rózsza téged példáz,
Te majd a kereszt alatt állsz.

Még husz eszetndő van vissza,
Mig szt.vérem a föld issza,
Szűz anyám, kérlek tégedet,
Vedd kezedbe e keresztet.
Vidd el libánus hegyére,
Kis csörgő patak szélére,
Szived lelked bánatába,
Ültesd czedrusfa árnyába.

Husz esztendő zöld tavaszsa
Ezt új életre fakasztja,
Árva rózsák ezen nyilnak,
Engem és téged gyászolnak.

Teljesítvén Jézus szavát,
Szt. szűz a rózsza keresztjét
Libánus hegyére vitte,
Czedrusfa alá álltette.

Azon a virulló tavasz,
Zöld lombot és bimbót fakaszt,
Csipkebokor lett belőle,
Szűz Mária emlékére.

Melynek két színű virága,
Piros, fehér a rózsája,
Jó keresztény rá figyelmezz,
Jézus rózsza keresztje ez. Ámmen.

D
Egykor a szép szüz Mária,
Názáretnek várossába,
Várta a szombati napot,
Családjának ruhát mosott.
A kis Jézus hogy segítsen,
Szent szüz anyján, könyebbítsen,
Ebéded vőtt szent Józsefnek,
A kedves nevelőjének.

a Szüzanya nagy gondossan,
Mosogatott szorgalmassan,
Nagyvigan énekelgetett,
Szen fiáról elmélkedett.

Ó, bárcsak jönne magzatom,
Az én kedves kis Jézusom,
Kis köntössét megmoshatnám,
Még ma meg is száríthatnám.

Kimoshatnám hófehérre,
A holnapi ünnepejre,
Holnap leszen a Urnapja,
Szent fiam ^{nak} szentelt napja.

Mig a szent szüz érvelődik,
Szent fiáról épülődik,
Kis Jézus rég mellette volt,
Angyalokkal játszadozott.

Mij közel volt a mennyország,
Hozzája az irgalmasság,

Örömében, amint nézte,
Multat, jövőt elfeledte.
Kinn az üdő megváltozott,
Nagyhirtelen a szél tombolt,
Elsötétült a láthatár,
Mi lesz velem kis Jézuskám!
Az eget fölhő borítja,
Nem süt le a napsugára,
Esik eső hegyet-völgyet,
Öntözi a száraz földet.
Fü, fa, virág élet virul,
Most csak a Szüzanya busul,
aj, mert nincs száraz ruhája.
Holnap mit ad Jézusára.
Ó, mennyei nagy Ur Isten!
Kérlek, hallgass meg kegyessen,
Süssön ki a napsugára,
Hogy adhassam Jézuskára.

Ándocs, asszonyok csoportja.

Mennyei istens énekek a boldogságos Szüz Máriához.

~~/középen koronás Mária Jézussal koronával, két oldalt 2 koronás angyal/
Alul csodákkal tündöklő andocsi Szüz Mária képe.~~

Isten kegyelméből közli a szent kegyhelyek látogatója, lurdi lelki
zarándoklat bucsuvezetője, római nemzetközi bizottmányi tag-
KENDERESSY DANYI PÉTER PÁL Somogy megye Szöllős-Györök. Egyházi jóváhagy

Első ének: A kis Jézus köntösséről
Dallama: Egykor a kis Názáretben...

Egykor a szép szüz Mária
Názáretnek városában
Várta a szombati napot,
Családjának ruhát mosott.

A kis Jézus hogy segítsen,
Szüz Anyjának könnyebítsen,
Ebédet vitt szent Józsefnek,
A kedves nevelőjének.

A Szüzanya nagy gondosan
Mosogatott szorgalmasan,
Nagy vigan énekelgetett,
Szent fiáról elmélkedett.

Óh bárcsak jönne magzatom,
Az én kedves kis Jézusom,
Kis köntössét megmoshatnám,
Még ma megszárogathatnám.

Kimoshassam hóféhérre,
A holnapi ünnepélyre,
Holnap léssen az Urnapja,
Szent fiam megszentelt napja.

Még a szent Szüz/öröme/érvelődik
Szent fiáról épülődik,
Kis Jézus rég mellette volt,
Angyalokkal játszadozott.

Szent fiát midőn meglátta
Szent Szüz szent keblére zárta,
Jézuskára csókot nyomott,
Nem egyét, de százat adott.

Mily közel volt a mennyország,
Hozzája az irgalmasság,
Örömeben amint néztem,
Múltat s jövőt elfelejtém.

Jó régen elhaladt a dél,
Szüz anya hogy magához tért,
Csak egy percnél tünt fel neki,
Jézusát hogy ölelheti.

Künn az idő megváltozott,
Nagy hirtelen a szél tombolt,
Elsötétült a láthatár,
Mi lesz velem kis Jézuskám.

Az eget felhő borítja,
Nem süt le a nap sugara,
Esik eső hegyet-völgyet,
Öntözi a szomjas földet.

Fü, fa virág, élet virul,
Most csak a Szüzanya busul,
Jaj, mert nincs száraz ruhája,
Holnap mit ad Jézuskára.

Óh mennyei nagy Uristen,
Kérlek, hallgass meg kegyesen,
Süssön ki a napod fénye,
Jézusomnak köntössére.

A kis Jézus nagy vigadva
Szüz anyját így bátorítja,
"Ne szomorkodj Szüzanyám,
Van atyámnak gondja reám.

Eloszlott a sötét felhő,
A nap szép fényben jött elő,
Szüz Mária öröme
Kis Jézusnak köntössére.

Mire a nap leáldozott,
Szent Szüz mindennel rendben volt,
Szent jegyesét hiven várta
A testvéri vacsorára.

Még a nap az égen ragyog,
Áldjuk a szombati napot
Szüz Mária érdeméért,
A kis Jézus köntösséért.

Értetek ruhátlan árva,
Nincs oly szombat hogy ne látna,
Ruhátok száritására,
Az égen a napsugára.

*D. lásd: andocsi angyal-
csoport*

Mennyei istenes énekek
a boldogságos szűz Máriához
~~/koronás Mária Jézussal, 2 old. koronás angyal/~~

~~Csodákkal tündöklő andocsi szűz Mária képe.~~

Isten kegyelméből közli a szent kegyhelyek látogatója lurdi lelki
zarándoklat bucsuvezetője, római nemzetközi bizottmányi tag
Kenderessy-Danyi Péter Pál! Somogy-megye/ Szőlős-Györök.
Egyházi jóváhagyással.

Első ének

A kis Jézus köntösséről

Dallama: Egykor a kis Názáretben, Kis Jézus szőlőskertjében

Egykor a szép szűz Mária
Názáretnek városába
Várta a szombati napot,
Családjának ruhát mosott.

A kis Jézus hogy segítsen,
Szűz anyjának könnyebbitsen,
Ebédet vitt szent Józsefnek,
A kedves nevelőjének.

A szűz anya nagy gondosan
Mosogatot szorgalmasan,
Nagy vágan énekelgetett,
Fiáról elmélkedett.

Óh bárcsak jönne magzatom,
Az én kedves kis Jézusom,
Kis köntössét megmoshatnám,
Még ma megszárogathatnám.

Kimoshassam hófehérre,
A holnapi ünnepéjére,
Holnap leszen az urnapja,
Fiam megszentelt napja.

Míg a szűz öröme érlelődik, Fiáról épülődik,
Kis Jézus rég mellette volt,
Angyalokkal játszadozott.

^{szem} Fiát midőn meglátta,
Szűz kebelére látta,
Jézusára csókot nyomott,
"em egyet de százat ~~nyomott~~ adott.

Mily közel volt a mennyország,
Hozzája az irgalmasság,
Örömebe amint nézte,
Mint a szűz elfelejté.

Jó régen elhaladt a dél,
Szűz anya hogy magához tér,
Csak egy percnek tűnt föl neki,
Jézusát hogy ölelheti.

Ünn az idő megváltózott,
Nagy hirtelen a szél tombolt,
Elsötétült a láthatár,
Mi, lesz velem kis Jézuskám.

Az eget felhő borítja,
Nem süt le a nap sugara,
Esik eső hegyet völgyet,
Öntözi a szomjas földet.

Fü fa virág élet virul,
Most csak a szűz Anya busul,
Jaj, mert nincs száraz ruhája,
Holnap mit ad Jézuskára.

Óh mennyei nagy Ur Isten,
Kérlek, hallgass meg kegyesen,

Süssön ki a napd fényed,
Jézusodnak köntössére.
A kis Jézus nagy vigadva,
Szűz anyját így bátoritva,
"e szomorkodj szűz anyám,
Van atyámnak gondja reám.
Eloszlott a sötét felhő,
A nap szép fényben jött elő,
Szűz Mária öröme,
Kis Jézusnak köntössére.
Mire a nap leáldozott,
A Szűz mindennel rendbe volt,
Jegyesét hiven várta,
Testvéri vacsorára.
Még a nap az égen ragyog,
Áldjuk a szombati napot
Szűz Mária érdemiért,
A kis Jézus köntösséért,
Értelek ruhátlan árva,
Nincs oly szombat, hogy ne látna,
Ruhátok szárítására,
Az égen a napsugarára

A kis Jézus köntösséről.

Dallam: Egykor a kis Názáretbe,
Kis Jézus szállós kertjébe stb.....

1. Egykor a szép szüz Mária, / Názáretnek városába
Várta a szombati napot, / családjának ruhát mosott.
 2. A kis Jézus, - hogy segítsen, / Szt. szüz anyján könnyebbítsen
Ebédet vitt ... szt. Józsefnek, / a kedves nevelőjének.
 3. A szüz anya, nagy gondosan, / mosogatott szorgalmasan,
Nagy vígan énekelgetett, / szt. fiáról elmélkedett.
 4. Oh bár csak jönne magzatom, / az én kedves kis Jézusom.
Kis köntössét megmoshatnám, / még ma megszárogathatnám.
 5. Ki moshassem hó fehérre, / a holnapi ünnepekre,
Holnap léssen az Ur napja, / szt. fiam, megszentelt napja.
 6. Mig a szt. szüz érvelődik, / szt. fiáról épülődik,
Kis Jézus rég mellette volt, / angyalokkal játszadozott.
 7. Szt. fiát midőn meglátta, / szüz szent keblére zárta.
Jézusára csókot nyomott, / nem egyet, de százat adott.
 8. Mily közel volt a menyország, / hozzája az irgalmasság.
Örömeben a mint nézte. multat, / és jövőt elfelelte.
- ✱
9. Jó régen elhaladt a dél, / szüz anya, hogy magához tér.
Csak egy percnek tűnt fel neki, / Jézust, hogy ölelheti.
 10. Künn az idő megváltozott, / nagy hirtelen a szél tombolt.
Elsötétült a láthatár, mi lesz velem kis Jézuskám.
 11. Az eget felhő borítja, / nem süt le a nap sugara.
Esik eső, hegyet, völgyet, / öntözi a szomjas földet.
 12. Fű, fa, virág, éled, virul, / most csak a szüz anya busul.
Jaj mert nincs száraz ruhája, / holnap mit ad Jézusára.
 13. Oh mennyei nagy ur Isten, / kérlek halgass meg kegyesen.
Süssön ki a napod fénye, / Jézusomnak köntössére.
 14. A kis Jézus nagy vigadva, / szüz anyját így bátorítva.
Ne szomorkodj szt. szüz anyám, / van atyámnak gondja reám.
 15. Eloszlott a sötét felhő, / a nap szép fényben jött elő.
Szüz Mária örömére, / kis Jézusnak köntössére.
 16. Mire a nap leáldozott, / szt. szüz mindennel rendbe volt.
Szt. jegyesét hiven várta, / az estvéli vacsorára.
 17. Mig a nap az égen ragyog, / áldjuk a szombati napot.
Szüz Mária érdemiért, / a kis Jézus köntöseért.
 18. Értelek ruhátlan árva, / nincs oly szombat hogy ne látna,
Ruhátok száritására, / az égen a nap sugara.

Egykor akis Náze

(Példatárta?)

Egykor a kis Názáredben, Kisjézus szőlőskertjében

Kétszál rozsa zöldel virit, Mind aketó öszeborul

Egyik virága piros mind a vér, Másik virág fehér mid a ho
Szüz Mária gyakorta ott, Este reggel ot imátkozot

Akisjézus a szőlőskertben, Játshadozik örömében

Fehér és piros rozsát kisfürészével lefürészelt

és abol keresztet készítet

Meg nyilt akertnek ajtaja, Örök igazágnapala

Kis jézuska lébberajta, Ol szeliden áhitattal

Kisfürészt tart kiskezében, Ugy lép szüz anya alében

Nézd szüzanyám Jézusodat, A tekedves magzatodat

Tizenhárom évesvagyok, És keresztet csinyálni tudok

Halványol Mária arca, Nagy alelke sziveharca

Titkos nagyfájdalmat érzet, Szent fiára busan nézet

Édes szüz anyám eszt azért készítetem, Csokolj meg érte engem

Szüz anya szent fiához imigy szólván, Jézssom én gyermekem

mit jelent erozsafakereszt

Piros rozsák és fehérrozsák eznenyilnak

Engem és téged gyaszolnak

Fehér rozs téged példáz, Te mad a kereszt alat álsz

Piros rozs angem példáz, Énszenvedek a golgotán a keresztfán

Megnedöbeny szent szüzanyám Ved kezembe ekeresztfát

Vid el libanus hegyere Ültesd cidrus fatövében egy kis fojopatak
szélében. Tizen három év zöld tavaszal, Ezer anyi fehér és piros bim-

bot fakaszt e keresztfa, Kinyilik a bimbo akeresztfán

Majd ha meghalok a golgotán

Eszt a keresztfát minden ember látni fogja

Emlékébenzární fogja Minden ember emlékében felragyogjon Hogy jézus

értünk szenvedet és meghalt akor.

Este van már késő este, Köszönjétek pihenőre
 Zengje mindnyájunk nyelve, Dicsértésék jézusneve
 Adjon isten jó éjszakát Megköszöntjük a szűz máriát
 Küldje el hozzánk a szent angyalát, Adjon isten jó éjszakát
 Jöjjél velünk szűz mária, Ezer sötét éjszakában
 Hogy ne érhesen semikár, Adjon isten jó, éjszakát
 Őrző angyalom ism velünk, Hogy hármam együttmehesünk
 Nemlátunk ol szép utazást, Adjon isten jó éjszakát
 Majdha házukban bujhatunk
 Szép dicsértéséket mondunk
 Megcsokoljuk a jézuskát
 Adjon isten jó éjszakát
 És majd akkor nyugalomra, Hajtjuk fejünket álomra
 Boldog álmokat aludjunk, Szűz máriát meg láthatunk
 Adjon isten jó éjszakát, Bevégeztük a szent munkát
 Hálaégyen az istenek, Tisztelet a dréga szűznek
 Csokoljuk meg a jézuskát, Adjon isten jó éjszakát
 Eszt zengje szivünk és szánk, Adj meg minket édesanyánk, Amen.

Történelmi ének

a kis Jézus rózsza-keresztfájából lett vad csipkebokor.

Egykor a kis Názáretben,
Kis Jézus szőlős kertjében,
Két rózsafa zöldelt, virult,
Mind a kettő összeborult.

Az egyik, mint a hó, fehér, ~~m~~,
A másik piros, mint a vér,
Szűz Mária gyakorta ott
Este reggel imádkozott.

Megnyilott a kert ajtaja,
Örök igazság nappala,
Tiszta hófehér köntösbe
Kis Jézus azon lépett be.

Kis fűrészelt tart kis kezében,
Ugy lép szűz anyja elébe,
Szelid hangon imigy szólván,
Meg ne döbbenj szent szűz anyám.

Két szál rózsát zöld lomjából,
A fehérből és pirosból
Kis fűrészszel lefűrészelt,
Abból keresztet készített.

Diszesen ékesítette,
Szentséges anyház vitte,
Örömtől sugárzó arczczal,
Igy szólt szelid mosolygással,

Nézd szűz anyám Jézusodat,
A te kedves magzatodat,
Tizenhárom éves vagyok,
Keresztet csinálni tudok.

Halványul Mária arca,
Nagy a lelke szive harcza,
Titkos nagy fájdalmat érzett,
Szent fiáfa busan nézett.

Kérdi Jézust önérettel,
Szivszorongva bús kebelel, ~~l~~,
Jézusom, magzatom, mond ezt
Mit jelent e rózsza kereszt.

Anyám, azért készítettem,
Csókolj meg érette engem,

Ilyen lesz a kereszt oltár,
Kin függök majd a Golgotán.
Engem példáz piros rózsza,
Lásd még el nem jön az óra,
Fehér rózsza téged példáz,
Te majd a kereszt alatt állsz.

Még husz esztendő van vissza,
Mig szent vérem a föld issza,
Szűz anyám ne sirj, ne könnyezz,
Mind a kettőnknek sorsa ez.
Szűz anyám, kérlek tégedet,
Vedd kezébe e keresztet,
Vidd a Libánus hegyére,
Ültesd czedrusfa tövébe.

Megfogadván Jézus szavát,
Szent szűz a rózsza keresztfát
Libánus hegyére vitte,
Czedrusfa alá ültette.
Husz esztendő zöld tavasza
A fát életre fakasztja,
Csipkebokor lett belőle,
Szűz Mária emlékére.

Ez lett Jézus csipkefája,
Fehér, piros a rózsája,
Jó keresztény rá figyelmezz,
Jézus rózsza keresztje ez.

-
A közepétől némi sor a strofa-
módosulást mutat az előzőkhez
viszonyítva.

A kis Jézus keresztfájáról szóló éneket-eltérően más énekesünk által előadott dallamtól, Sümeginé egy közis mert lourdesi énettipusra szokta énekelni. Ennek néhány versszakát rövidítve közöljük itt:

Egykor a kis Názáretben,
Kis Jézus rózsáskertjében,
Két rózsafa zöldell, virult,
Mind a kettő összeborult.

Az egyik, mint a hó, fehér,
A másik piros, mint a vér,
Szűz Mária gyakorta ott
Este, reggel imádkozott.

Megnyilott a kert ajtaja,

Örök igazság nappala,

Tiszta hófehér köntösben,

Kis Jézus azon lépett be... stb. máshol közölt 19. sz. szórával, majd így folytatta a közismert búcsúéneket:

Nézzünk égremjön Mária,

Itt van a kegyelmóra,

Szól a mennyország harangja,

Üdvözlégy szép szűz Mária.

Üdvözlégy Szent Anna kincse,

Lurdesi Szűz, egek gyöngye,

A lurdesi barlang gyöngye,

Mennyei fényel van tele,

Ott ragyog az Isten anyja,

Szívünk ragyogó csillaga.

Szól a mennyország harangja,

Leszállt a szép szűz Mária,

Üdv. l. stb.

Megy sietve kis Bernadett,

Szent olvasót, imát rebeg,

Szvában ő eltávozott,

Angyalokkal vigadozott.

Szeplőtelen szűz Mária,

Bünbánóknak édesanyja.... stb. Énekesünk a refrénszerű Üdvözlégy Szent

Anna kincse két sorát nem minden vershez énekli.

Törökkoppány, Sümegi Györgyné, 1936.

A Markos-sizmadia Népe^sÉnektárban/142.sz/ lévő Gábrriel angyal küldetett kezdetű -ma már nem alkalmazott-éneket Sümeginé némi eltéréssel a fentiek szerinti szövegre énekelte/a 9.helyett 7 versszakkal.E szövegek megvannak az Égi Orgonavirágokban/307p./ és az Orgonahangokban is/8 strófával/,míg az Egyetemes Énektárban ugyancsak 9 szakasszal/242.p./.Sümeginé éneke:

Gábrriel angyal mennyekből követ Istentől,

Szüz leányhoz,Máriához serényen repül.

Názáretben feltalálta,hol imádkozott,

Szép rózsának,Máriának,eképpen szólott.

Üdv.l.szép szüz Mária,Ur van teveled,

Te méhedben száll az Isten,ez az üzenet.

Vedd el tőlem szüz~~n~~ Mária e liliumot,

Mejjet neked Szentháromság ajándékozott.

A szüz leány álmélkodik,erre így felel,

Mondd meg nekem,miként lehet,angy al,Gábrriel?

Mert szüzességem Istennek följánlottam,

Fogadásom bizonyára meg is tartottam.

Ürdv.l.szép szüz Mária,mi is köszöntünk,

Gábrriel szent főangyallal szivből tisztelünk.

/A szövegekben csekély módosulás található minden többi változathoz viszonyítva/.

Törökkoppány ,Sümegi Györgyné,1936.

Erről a kedves falusi zsánerképről, valamint az előtte lévőkről is, elmondhatjuk, hogy mindegyikből sugárzik a paraszti szemlélet életlátása. E népi látásmód szerint a Jézus-család viszonyai is csak hasonlók lehetnek a sajátjához: az ácsmester fia farigcsál, a szorgalmatos Mária-anyja éppen hétvégi mosását végzi, a munkában megfáradt apának a kisgyermek ebédet visz; továbbá: a záporosó elmossa a gyermek kis köntösét s az édesanya aggódik, megszárad-e a holnapi ünnepélyre stb.? Ezekben az énekekben az angyalok, csodás-kozmikus demek felvillanása mintha csak kép-és érzelmszinező motívumai lennének e naiv-bájos költeménynek.

A kis Jézus köntöséről szóló ének nagyjában egységes szövegű és dallamú e tájon, ami érthető, hiszen mind megyénkben, mind a környéken működő istóriás-szerők egymástól (távéve majdnem pontosan azonos szöveggel közölték a szöveget. -Érdeemes összevetni e típusnak mind a szöveg, mind a dallamváltozatát a csángó variánszal/az alábbiak szerint/:

Egykor a szüz Mária,
Munka közt gondolkodva
Imigy várt száptcsaládjára,
Isteni szip magzatára,
A kis Jézusra.

Mosni kezdett, hijjába,
Mos könnyhullatásába,
Hónap az Urnapja leszen,
A ruhája nem lesz készen,
Jaj, m̄st mit teszen!

Vendégeg mennyországbul,
Jőnekx látogatásro,
Hogy őteztessen fijamat,
Hófehérbe Jézuskámat,
Szép magzatamat?

Már jól elhaladt a dél,
És a Szüz magához tér,
Szüz Mária kérésére
Szépen szárad öltözettye,
Jézus köntösse.

Esz szép nap emlékére,
A szülők örömére,
Értetek ruhátlany árvák
Nincsen szombat, hogy ne látnák
A nap sugárát.:/:

"... az a zasszon munka közben énekelte, s eccer egy kicsit kaptam belüle, máskor es kicsit, oszt megtanótam. Még lánka vótam...."

Szárász-Egyházaskozár, Benke Jánosné, 1906.

Mennyei Istenes énekek.

Jézus szőlős kiskertjéről és a rózsafa keresztről.

Az andocsi Szűz Mária szentséges képéhez és a Jézus Szent nevééről.

Isten kegyelméből közli a Szent kegyhelyek látogatója, Lurdi lelki
zarándoklat bucsuvezetője Római nemzetközi bizottmányi tag.

KENDERESSY DANYI PÉTER PÁL! Somogy megye/Szőllős-Győrök. Egyh. jóvág.

Első ének. Történelem.

A vad csipkebokor emelte. Vagy a kis Jézus közsa keresztje.

Dallama: Nézőnk égremjöh Mária sat, Vagy: Adjon Isten jó éjszakát.

Egykor a kis Názáretben,
Kis Jézus szőlős kertjében
Két rózsafa zöldelt, virult,
Mind a kettő összeborult.

Az egyik mind a hó, fehér,
A másik piros mind a vér,
Szűz Mária gyakorta ott
Estve, reggel imádkozott.

Megnyíllott a kert ajtaja,
Örök igazság nappala,
Tiszta hó fehér köntösbe
Kis Jézus azon lépett be.

Kis fűrészelt tart kis kezében
Ugy lép szűz anyja elébe,
Szűz anyjának imígy szólván,
Magne döbbenj szűz anyám,

Két szál rózsát zöld lombjával,
A fehérből és pirosból
Kis fűrészszel lefűrészelt,
Abból keresztelt készített.

Diszessen ékesítette,
Szencséges anyjához vitte,

Örömtől sugárzó arczal,
S így szólt szelig mosolygással,
Nézd szüz anyám Jézusodat,
A te kedves magzatodat,
Tizenhárom éves vagyok,
Keresztet csinálni tudok.

Halványul Mária arcza,
Nagy a lelke szive harcza,
Titkos nagy fájdalmat érzett,
Szt. fiára busan nézett.

Kéri Jézust ön érzettel,
Szív szorongva bus könnyekkel,
Magzatom, kérlek mond meg ezt,
Mit jelent e rózsza kereszt.

Anyám, azért készítettem,
Csókolj meg érette engem,
Szt. szívem éretted dobog,
Forró lángja feléd lobog.

Szól a kised mosolyogva,
Szüz anyjának csolkod adva,
Ilyen lesz a kereszt oltár,
Kien függök a golgothán.

Te vagy rózsák királynéja,
Szt. kereszt a fák királya,
Szüz anyám ne sirj, ne könnyezz,
Mind a kettőnknek sorsa ez.

Engem példáz piros rózsza,
Lásd mig el nem jön az óra,
Fehér rózsza téged példáz,
Te majd a kereszt alatt állsz.

Még husz eszetndő van vissza,
Mig szt. vérem a föld issza,
Szüz anyám, kérlek tégedet,
Vedd kezedbe e keresztet.
Vidd el libánus hegyére,
Kis csergő patak szélére,
Szived lelked bánatába,
Ültesd czedrusfa árnyába.

Husz esztendő zöld tavaszsa
Ezt új életre fakasztja,
Árva rózsák ezen nyilnak,
Engem és téged gyászolnak.

Tellyesitvén Jézus szavát,
Szt. szüz a rózsza keresztjét
Libánus hegyére vitte,
Czedrusfa alá álltette.

Azon a virulló tavasz,
Zöld lombot és bimbót fakaszt,
Csipkebokor lett belőle,
Szüz Mária emlékére.

Melynek két színű virága,
Piros, fehér a rózsája,
Jó keresztény rá figyelmezz,
Jézus rózsza keresztje ez. Ámmen.

A lentebb közlendő éneket Kaposváron nyomták Burján Mária közzététe révén, melyről hasonlót mondhatunk, mint a fenti énekeinkről; itt is a szorgalmas varró, főző anya képe jelenik meg a paraszti asszony-ideálként. Az természetes, hogy ezek a szövegek sem nélkülözhetik/az említett paraszti látásmódon felül/ a vallásos-kozmikus lények szerepeltetését, a mitikus-mágikus elemek szerepét, a csodás motívumok elmaradhatatlan ecsetelését. -Szinte önkéntelenül idéződik bennünk a szöveg olvastán-amikor látjuk az ablakban ülő asszonyt-, hogy ne gondolnánk a székely, csángó népballadák közismert képszerűségére, Márton Szép Ilona, vagy a Julia Szép leány baladai leírására, imágójának pillanatnyi megvillantására/a nélkül természetesen, hogy a két típusú szöveg és tartalom közt valami-féle, belemagyarázó szándékkal, identitást, genetikai kapcsolatot próbálnánk kimutatni. Az említett képleírás mégis nagyon rokon vonású, hasonló.

Lássuk tehát a Burján-féle és egy másik még régebbi kiadvány szövegét, amelyek szövegükben teljesen azonosak, s minden bizonnyal Burján merített az 1861. évi kiadásból/54. szám. Ajtatos Énekek a Boldogságos Szűz Máriáról. Dallam: Az ígéretek betöltek, Megváltónk eljött... Pesten, 1861. Nyomatja s kiadja Bucsánszky Alajos, Ősz-utca 20./

A későbbi kiadás: Legujabb szent énekek/orgonán játszó glóriás Mária képpel a címlapon/. Kiadja: BURIÁN MÁRIA. Egyházmegyei jóváhagyással. Kéthelyi, Kaposvár. - Minden jog fennmarva, utánnyomás tilos.

Előtte: Ének; Dicsértessék Jézus Mária neve. Nagy örömmel jöttünk ezen szent helyre..... stb. 5 stófa/ismert ének/, s utána következik:

Ajtatos énekek a boldogságos szűz Máriáról.

Legujabb szent énekek
/orgonán játszó glóriás Mária/

Kiadja: BURIÁN MÁRIA.

Egyházmegyei jóváhagyással. (-Minden jog fenntartva.)
Kéthelyi, Kaposvár. (Utánnnyomás tilos.)

- - - - -

Ének

Dicsértessék Jézus Mária neve,
Nagy örömmel jöttünk ezen szent helyre.... stb. 5 strófa.

Ajtatos énekek a bold.szüz Máriáról.

Boldogságos szüz Mária egykor magában
Ablakánál fonván, varrván, így fohászzkodott:
Istenem, jaj, mit te gyek.
Elütött tizenegyet,
Délben hazajön jegyesem,
Nem kész az ebédem.

Sietséggel, gyorsasággal konyhába futta,
Hát az angyal már a tüzet régebb megrakta,
Másk vizet megvitte,
Már a tüzhöz is tette,
Szüz Mária csodálkozva
Így fohászkozta:

Dicsőség a nagy Istennek, ki ezt rendelte,
Hogy a szolgálónak dolgát angyal végezze,
Áldassék a szent neve
Mindörökkön érette,
Szüz Mária térdre hullva
Így fohászkozta.

Angyal pedig az ebédet elkészítette,
Egy ártatlan gerlicét ölt, megis töltötte,
Szelid galamb két fia
Mert az ő becsináltja
És minden izek izivel
Ebéd kész vala.

Szüz Mária leborulva csak lángadozik
Ajtón belép hiv jegyese, szava így hangzik:
Örömkönnyei hulltak,
Szava alig hangoltak,
Dicsértessék az ég ura
Mit mivelsz Mária.

Isten hozott hiv jegyesem, bámuld e csodát,
Ingyen való kegyelméből mit ma isten ad.
Isteni erő győzött,
S helyettem angyal főzött,
Jer mondjunk áldást jegyesem,
Azután együnk.

Egy bujdosó bus gerlice ide berepült,
Mit az angyal szemlátomást mindjárt meg is ölt,
Aztán meg is töltötte,
Szépen meg is sütötte,
S annak szomorú nyögése
Maradt szívemben.

Másik angyal a galambnak két fiát hozta,
Galambnak anyai szívét azzal kinozta.
Jer szerelmesem együnk,
Fájdalmiból részt vegyünk,
Szelid galamb bus sorsára
Mi is eshetünk.

Egyik angyal közbeszólt, már csak egyetek,
Istennek szent áldásával elégedjétek.
Isten őr fölöttetek,
Szent békesség köztetek,
Imádkozni, énekelni
Meg ne szünjétek.

Erre szent Józsefnek színe nagyon változott
A szűz anya szent szívében elragadtatót.
Mária fényes és szép,
Csodálatra méltó kép,
Szemfényvesztő fényes galamb
Ellén nyugovék.

József ezt látván betelék a Szentlélekkel,
Angyali szent tisztaságban élvén a szüzzel,
Megduplázta figyelmét,
Szűz fölött őrizetét,
Kiterjesztette karjait
És imádkozék.

Oh istennek szent angyali, hozzánk jöjjetek,
Nem beszélni, sem nem főzni, csak őriztetek.
E két földi Szeráffal,
József szűz Máriával,
Hit remény és szeretet
Bennünk óvjátok.

A páratlan bus gerlicét isten küldötte,
Egy Szerafim angyal által elkészíttette.
Igy mutatta kegyelmét,
És atyai szerelmét
Betöltötte Szentlélekkel
Mindkét érzelmét.

Dicsértessék és áldassék Szentlélek Isten!
Fölmagasztaltott anya Józseffel itten,
És ~~te~~ drága szent ebéd,
Hol jelen isteni kép!
Akkor ottan, mostan itten,
Ugy áldozik a nép.

Akkor ott a nagy Ur Isten csodát mutatott,
Angyali által galamb fia becsináltatott;
Lett Mária ebédje,
József is evett vélen
Most pedig szent Fia teste
Lelkünk étele.

Angyalok eledelét Mária termette,
Istennek szent igéjéből szüz anya szülte,
A szent József őrzötte,
Kenyerével nevelte,
Aki érte holta után
Mennyekbe vitte.

54. szám.

A J T A T O S É N E K

a

BOLDOGSÁGOS SZÜZ MÁRIÁRÓL

Dallam: Az ígéretek betöltek,
Meváltók eljött.

1. Boldogságos Szűz Mária egykor magában
Ablaknál fonnván, varrván, így fohászzkodott:
Istenem jaj mit tegyek?
Elütött tizenegyet,
Délben haza jön jegyesem,
Nem kész az ebédem.
2. Sietséggel, gyorsasággal konyhába futta,
Hát az angyal már a tüzet régen megrakta,
Másk vizet megvitte,
Már a tüzhöz is tette;
Szűz Mária csodálkozva
Igy fohászkozda
3. Dicsőség a nagy Istennek, ki ezt rendelte.
Hogy a szolgálónak dolgát angyal végezze
Áldassék a szent neve
Mindörökön érette:
Szűz Mária térdre hullva
Igy fohászkozda.
4. Angyal pedig az edébet elkészítette,
Egy ártatlan gerliczét ölt, meg is töltötte;
Szelid galamb két fija
Lett az ő becsináltja,
És minden izek izivel
Ehéh kész vala.
5. Szűz Mária leborulva csak lángadozik,
Ajton belép hiv jegyese, szava így hangzik:
Örömköneyei hulltak,
Szavai alig hangoltak;
"Dicsértessék az ég Ura!
Mit mivel Mária?"
6. Isten hozott jegyesem! bámuld écsudát,
Ingyen való kegyelméből mit ma Isten ad.
Isteni erő győzött,
S helyettem angyal főzött:
Jer mándjunk áldást jegyesem,
Azután együnk.
7. Egy bujdosó bus gerlicze ide berepült,
Mit az angyal szemlátomást mindjárt meg is ölt.
Azután meg is töltötte,
Szépem meg is sütötte,
S annak szomorú nyögése
Maradt szívemben.
8. Másik angyal a galambnak két fiát hozta,
Galambnak anyát szívét azzal kinezta.
Jer, szereámesen, együnk,
Fájdalmiból részt vegyünk,
Szelid galamb bus sorsára
Mi is eshetünk.

9. Egyik angyal közbeszólt: Már csak egyetek,
Istennek szent áldásával elgédjete,
Isten őr fölöttetek,
Szent vékesség köztetek,
Imádkozni, énekelni
Meg ne szünjete.
10. Erre szent Józsefnek szine nagyon változott,
A szüz anya szent szivében elragadtatott.
Mária fényes, és szép,
Csudálatra méltó kép,
Szemfényvesztő fényes galamb
Mellén nyugovéké
11. József ezt látván betelék a Szentlékekkel,
Angyali szent tisztaságban élvén a szüzzel;
Megduplázta figyelmét,
Szüz fölött őrizetét,
Kiterjesztette karjait,
És imádkozék.
12. Oh Istennek szent angyali! hozzánk jöjjetek
Nem beszélni, sem nem főzni, csak őrizzete.
E két földi Szeráffal,
József szüz Máriával,
Hit remény és szeretetet
Bennünk óvjátok.
13. A páratlan bus gerliczét Isten küldötte,
Egy Szeráfim angyal által elkészíttete:
Igy mutatta kegyelmét
És atyai szerelmét,
Betöltötte Szentlékekkel
Mindkét érzelmét.
14. Dicsértesség és áldassék Szentlékek Isten!
Fölmagasztaltatott anya Józseffel itten,
És te drága szent ebéd,
Hol jelen isteni kép:
Akkor ottan, mostan itten
Ugy áldozik a nép.
15. Akkor ott a nagy ur Isten csudát mutatott,
Angyal által galamb fiát becsináltatott;
Lett Mária ebédje,
József és evett véle,
Most pedig szent fija teste
Lelkünk étele.
16. Angyalok eledelét Mária termette,
Istennek szent igéjéből szüz anya szülte,
A szent József őrzötte,
Kenyerével nevelte,
A ki érte holta után
Mennyekbe vitte.

A kis Jézusról és szüleiről-mint családról- sokféle ének jelent meg a 19.sz. ponyvanyomtatványain. Egyes énekszerzők-mint azt láttuk is- különös előszeretettel irtak a gyermek-Jézusról, mások a szülők és a gyermek viszonyára jellemző vonásokat tartották példamutatónak a nép számára; Ismér mások a jövődő messiást dicsőítették a gyermek-Jézusban, stb.

Érdekesnek találtuk a közlésre ezt az "elbeszélést" is, amit egy régi irás alapján énekelt meg a múlt század lantosa. Nemcsak életszerűen szép a költemény "invokatív"-bevezető része, de rákövetkező álm-jeleneteknek tudatosan formált környezetkeirő lírai jellegével feszítő atmoszférát is tud teremteni a téma iránt, s még egy ráhangolja az olvasót az álomban történetekre. Az álmok költői ecsetelésével a szerző ki akarja fejezni annak látomás-értékét, jövenölés-erejét. A kis gyermeknek megjelenik álmában a későbbi kálváriatörténet, az Isten-ember szenvedéstörténetének víziója, mely később bételjesedett. A záró fohászban pedig a szerző szubjektív könyörgése teszi kerekké ezt az istóriás stílustól távol eső ciklikus verset.

A kis Jézus álma.

/Egy régi könyv után/-37.szám. Pesten, 1868. Nyomozja és kiadja Bucsánszky Áajos, Ósz-utca 20.sz./A címtáblán koronás-glóriás Mária bal karján a térdén ülő gyermek-Jézussal/.

Názáretben, hol szt. József lakott
Szegényes volt ama kis hajlék,
Köröskörül árnyékos pálmafák,
S illatozó rózsák környezék.

Kertjében hófehér liliumok-
Az ártatlanságnak jelei-
Voltak a szegényes kis lakásnak
Egyedüli ékességei.

A műhelyben, hol József dolgozott,
Legszebb rend volt, csiny és tisztaság,
Hiszen József maga rendezte így,
A ki maga a szent jámborság.

Máriának kicsi szobácskája,
Oly szép volt, mint égi kápolba,
Jézusvala az Istennek fia,
Ezen hajlék egyik lakója.

Egyszer a Szüz égi magzatával
Kis kertébe egyedül vala,
Rózsát szedett szerelmes fiának,
Mit köntöskéjére felraka.

Oda tűzte Jézuska keblére
A virágot s nagy volt öröme,
Hogy fiának az ő kis kertében,
Szinte vagyon gyönyörúsége.

Végre leült az anya és fiu,
Beszélgettek az égikről,
Az Istenről, az ő angyaliról,
És a földi szent erényekről.

Ezen közbe a hét éves gyermek
Anyja keblén elszenderedett,
Oda bocsájtotta le szent fejét,
És az álmom rajta exót vett.

Szüz Mária hagyta szenderegni,
Gyöngéden meg-megcsókolta,
Szelid arczán örömköny sugárzott,
Virasztá őt reá hajolva.

Igy pihentek e kert egy gyöppágyán
Midőn József is megérkezett,

A ki látván Jézuskát nyugodni,
Örömben szinte reszketett.

Ő is nyomott csókot homlokára,
Mint a kisdéd hű nevelője,
S az örömtől neki is könny tolt
Szent arczára, mind két szemére.

Igy pihenvén a legszentebb család,
Jézuskának megnyil ajaka,
Álmod beszél, tisztán adja elő,
Hallgatván őt József s Mária.

Első álmom.

"Jaj, mit látok! az ég meg van nyilva,
Ott az Isten a legjobb Atya,
Mindkét kezét kitarja fölöttünk,
Szent áldását reánk hullatja.

A sok angyal körülötte lebeg,
Hallod Anyám a szép éneket?
Majd minden szó a te áldott neved;
Megdicsőítenek tégedet.

Nézd, anyám, nézd! a sugár ide hat,
Mi szent fény ez, oh mi fényesség!
Kis lakunkategészen betölti,
Nekem ez oly gyönyörűség!

De az égen keresztet is látok,
Ki írta rá az én nevemet?
Az angyalkák virággal diszítik,
S oda integetnek engemet.

Juj! most szinte megirtóztam,
Vérfoltokat látok azon fán,
Költs föl anyúm, költs föl kérlek engem,
Le se fekszem majd az éjszakán.

Ugy rettegek ama piros vértől,
Vagy ne kelts fel hisz az én vérem,
Az én vérem hullott a keresztre,
Ezt sugja le az én Istenem.

S a mint álmát ekként elbeszélé,
Kis ideig lecsendesedett,
Szűz Mária költötte őt, de mély
Álma nem szűnt, sőt tartósabb lett.

Második álom.

Szent Józsefnek nem fogyott csodája,
Hogy hallotta a történetet,
Mária is kezdett álmélni,
Midőn Jézus újra beszélt.

"Nézd csak anyám! amott egy magas domb,
Be sok nép megy oda, mind sirnak,
Valaki tán meghalt, hogy könyeznek,
Hogy gyászolnak és úgy jajgatnak?

Nini! ama kereszt a nevemmel
Ott áll, ott van azon dombtetőn,
Az égi fény körül sugározza,
Most még sokkal véresebbé lőn.

Be szép báránka van a tövében,
Oly fehétt, mint a legtisztább hó,
Az is az egeből szállott le, bárt
Nekem adná a Mindenható!

De most szent hang üté meg fülemet,
Hallod anyám? Csitt, vigyázzatok,
Az égi szót jól meg kell értenünk;
Mind néma csendben maradjatok!

Hallottátok? - azt mondja az Isten:
Hogy én vagyok az a kis bárány,

Hogy a földön egész világ lát majd,
Ott a dombon ama keresztfán.

Hallgasd anyám! most ezt énekelik:
Áldott ki az Ur nevében jó,
Anyám, Anyám! költsetek fel engem,
Égbe megyek, hív a Teremtő"!

Harmadik álom.

Alig zengi el a mondottakat,
A veriték nehéz csöppei
Sűrűn hulltak alá homlokáról,
Bár szent anyja mind törölgeti.

Azonban a mély elszenderedés
Ismét nyílt álommá változék,
A kis Jézus harmadszor álmodott,
És álmában így nyilatkozék:

Tudod Anyám az Olalajfák hegyét?
Ott voltam én barátaimmal,
Imádkoztam, mélyen szomorkodtam,
Legkedvesebb bajtársaimmal.

Mert az egyik megcsalt ártatlanul,
Eladott a gonosz zsidóknak,
Kik kijöttek, lánczokat vertek rám,
S kegyetlenül megostoroztak.

Akkor úgy fájt, de ha égre néztem,
Vége leve szenvedésimnek,
Hanem újra meg újra kínzatást
Kellet kiállani testemnek.

Mikor vertek, te Anyám reszketél,
Szived egészen elfogula,
Elájultál, onnan felemeltek,
Gondoltam, meghalt a jó Anya.

Nézd Anyám, nézd, jer velem a dombra,
Ott a kereszt, reá borulok,
Hirt hoztak le magas mennyországából,
Hogy a keresztén én meghalok.

Aztán hogy majd ismét fogok élni,
Hogy e kereszttel ágbe megyek,
Megnyitni a mennyeknek kapuját,
A miér olyan sokat szenvedek.

Én leszek majd az ártatlan bárány,
Milliókat gyógyít a vérem,
És a kiket azaal orvosolnak,
Mennyországba magam kísérem.

Jaj Anyám! Oh szerelmes dajkám,
Most haldoklok fönn a keresztén,
Ne siránkozz, ne keseregj értem,
Ne epekedj szenvedésemen.

Vagy meghaltál? - jőjjetek asszonyok
Anyám itt a kereszt tövében,
Összerogyótt, a szive repedt meg
Fájdalmában, mély keservében!

Kelj fel Anyám, kelj fel édes dajkám!
Fölviszlek a csillagos égbe,
Én vagyok az Istennek szent fia,
Uralkodó ott a mennyekben!

Jer fel hozzám, királynévá teszlek,
Készen van már a szent korona,
Atyám teszi áldott szent fejedre
S ekkor ott lesz minden angyala.

Szent énekben zengik dicsőséged,
Hogy engem a világra szültél,
Te a sátán hatalmát rontádel,

Te a sátán hatalmát rontád el,
Midőn velem megtestesültél.

Ekkor Jézuskának a szemei
Megnyilának s fejét emelé,
Aludtam én?-kérdezé Mária,
Megcsókolván áldott szent kezét.

Igen, fiam! mélyen is aludtál,
Álmaid oly csodálatosak,
Nem vagy beteg? szived dobbanásit
Meghallani, olyan hangosak.

"Nem vagyok én beteg édes Anyám,
De ha talán te gyöngálkedel,
Én leszek az orvos, meggyógyítlak,
A mért velem annyi jót teszel.

Szüz Mária s jegyese szent József
Éveken át gondolkodának,
Az álomról, míg az beteljesült,
Míg órája jött halálánál.

Fohász.

Oh kis Jézus! nekem is adj
Édes álmot ~~szememre~~,
Hintsél áldást menyországból
Ajkimakk kérésére:

Add, hogy én is megálmodjam,
Milyen léssen halálom,
Hogy örökös lakásomat
Szent egedben találom.

Szivesen fogok szenvedni,
A mikép te szenvedtél,
Mert csak te vagy a ki engem
Legforróbban szeretted.

Szerelmedben fogok élni
Szent Atyád szárnya alatt,
Kinek szive a keresztnél
Fájdalmában megszakadt.

Oh Mária édes Anyám,
Esedezz én érettem,
Hogy éltemnek minden perczét
Áldja meg jó Istenem.

Esedezzél, mint bűnösért
A ki szánja vétkeit,
Oh Jézusom fogadd hévvel
Szivemnek érzéseit;

Lágy velem ez életen át,
És ha eljő végóráim,
Vigy fel a te országodba,
Ott legyen örök hazám.

Egy másik ponyvanyomásban mejelent ének mintha folytatása lenne az előbbi hosszú ciklus imarészének. Ez áanti strófák már valóban ének-funkciót is teljesítettek.

Ének a kised Jézushoz minden szükségben

Dalám mint: Most lett a kenyér, vagy: Mária szive megvirágzott...

Kised Jézusom, Tehozzád futok,
Mert segítséget máshol nem kapok;
Ezen szükségben, melyben fáradok
Tudom, jó utra általa jutok.

Oh kérlek, ments ki inségemből,
Mert benned bizom teljes szivemből,
Nyujts kegyelmedet istenségedből,
Nyujts kegyelmedet kegyes kezedből

Néked áldozom bűnös lélkemet,
Néked ajánlom szenvedésemet,

Szolgálatodra adom éltemet,
S néked szentelem minden léptemet.

Teljes szívemből téged szeretlek,
Többé bűnömmel nem sebesítlek,
Bánom, hogy eddig megsértettelek,
Bocsáss meg, Jézus, szívemből kérlek.

Édes Jézusom, tisztíts meg büntő,
Gyógyítsd meg lelkem nagy sebeiből!
Igérem néked, hogy minden büntől
Őrzöm magamat, s rossztételektől.

Oh szép Jézusom, Téged imádlak,
Kegyes Krisztusom, szívemből áldlak!
Most jőjj el, hozzám, mert igen várlak,
Fogadom, többé én meg nem bánthatlak.

Adjad örökké, hogy veled éljek,
Semmi veszélytől többé ne féljek,
Szűz Máriával szemlélhesselek,
Szent angyalokkal dicsőítselek.

Hogyha eljövend életem vége,
S testem elfutja a halál mérge,
Jézus s Mária szentséges neve
Utolsó szómnak ez legyen vége. Amen.

-

A következő énekünkre még később is fogunk utalni. Tehettük volna a "szá-
láskeresés"-motivum témakörébe, vagy a biblikus ihletésű "bemutatás"-té-
mához is. A gyermek-Jézus témánkhoz a címe miatt tettük e többször is ki-
adott éneket, amit-több ének társaságában- olvashatunk egyik 1877-es, 1885-ös
ponyván is Bagó Márton kiadásában: Legujabb szép istenes énekek c.

A füzet Andocshoz kötődik, ill. több éneke -amelyeket máshol közöltünk-,
az andocsi Szüzanyához íródott/A címlapon is az andocsi táj és templom
fölött Mária látható kis Jézussal, angyalokkal/.

V.ének:A kised Jézusról

Nóta:Meginditom nyelvemet...

Vigadjunk hát szivünkben,
Örvendjünk most lelkünkben,
Mária szent Józseffel
Elment Jeruzsálemben.

Hogy Betlehemben értek,
Szerencsétlenek lettek,
Mert szállást ott nem kaptak,
Városból kiindultak.

József ~~sz~~ elszomorodott,
Máriához így szólott,
Gyerünk hát istállóba,
A barmok pajtájába.

Mert Isten úgy akarta,
A világ megváltója
Istállóba szülessék,
Jászolba lefektessék.

Mikor Jézus született,
Nekünk nagy örömünk lett,
Hogy nekünk váltságunkra
Anyánk szent fiát hozta.

Eltelik e negyven nap,
Szüz Mária tisztulhat,
Elment ő a templomba,
Megállott az ajtóba.

Máriát beavatták,
Jézust bemutatatták,
A mennyei atyánknak,
Ő lett tiszta áldozat.

Simeon hogy megtudta,
Ő is elment a templomba,
Jézust karjára vette,
És őtet megölelte.

Nagy áldást tőled nyertek,
Ha megadott mit kérek,
Végre Jézus kedvébe,
Jussak örökségébe.

-

A negyvened-napi "templomjárni"-szokás-ahogy Somogyban mondják-, még nemrégiben is megvolt; alig néhány évtizede szűnt meg, pl. Siófokon is. Ezt a fejezetünket egy idős, számtalan éneket tudó, asszony ima-énekével fejezzük be amit iskolában tanult századunk fordulóján. Fiatal kora óta skapuláré-tag, s a közölt ~~skapuláré~~fényképen látható skapulárét is ajándékozta

A múlt század istóriásai többféle változatban énekelték meg a keresztfa történetének legendáját, ami sok kiadást megért. A kenderessy-féle kiadás /nem sz. ő műve/ egy kombinatív, kettős témát dolgoz fel: a gyermek-Jézus faragcsálta rózsakereszt témáját anyja rémületére és a fa elültetése Mária által, amiből a Szüzanya emlékére nőtt csipkebokor lett piros, fehér rózsákkal. E történet-jelenet egyébként már sejteti a kinszenvedés-történet biblikus esetének jövődő háttérét. E témát még komplexebb módon verselte meg a híres kántorszerő, Varga Lajos, akinek ismert és hosszú versét ~~is~~ nem közöljük.

A kis Jézus által faragott "játék-kereszt", mint jövődő kereszt-halál-
Szimbólum
~~tema~~, tömörebben, egyszerűbb népi hangvétellel fogalmazódott meg a népi gyakorlatban, amit Csécsné/1921/ közlésében mutatunk be/mellette jelöljük azon kisebb változásokat is, amit a neves ponyvairó, Burján Mária adott ki Kaposvárott Kéthelyű M. nyomdájában, *valamint Gelencsér S., Kaposvárosban*

Jézus gyermek korában
Názáret városában,
Faragcsált szent Józsefel,
Kedves nevelőjéve.

Örvend lelke Jozsefnek,
Az isteni gyermeknek,
Almélkodva így szola,
Szerelmes kisjézuska.

Menyből öröme^lészték,
Kis Jézust kö^rrül vették,
Kétt rozsa szárnyu angyal^l,
Mosolyog mind ahajnal.

Egy lombos pálmafának /tövében./
Tövében egy kishaznak, /Egy kis háznak kebelében,/
Kebléből szüz anyának /Szüzanyának keblében,/
Szent gondolatok szálnak.

M^lkészül a szent munka,
Akis rozsa keresztfa,

Jézus mind egy kis méhecske

Szüz anyához szált vele.

Piros arcája mosolygot/...arcza mosolyga/

A megváltás angyala, /hajnala/

Nagy örömet mutatata,

Nézd szüz anyám keresztfa.

Mondja a szüz Mária,

Lelekem szép menyországá,

Mitjelent ekeresztfa,

Kisjézust megcsokolla.

Jézus anját öleli,

Édes csokkal illeti,

Kedves anyám megmondjam,

Esz az én halálos ágyam/...halál-ágyam,/

El halványodot a szüz anya/Ezt hallván a.../

Meg döbbent fájdalmában,

Jézust keblére zárta,

Könyeivel áztata.

Az ég kék boltozatján

Fel tetszet egy szívárvány,

Mosolygási valanak

A menyei atyának.

A Burján-féle ének címe: A názáreti Jézuska kis róssakeresztjének éneke. Nóta: 14 eszetndős korában. *T./L. Menyei istenus énekkel a sz. Máriához. Gelencsér S. Kovácsóros /*

Ez a naivul bájos, gyermeteg vers igen kedves témája volt a somogyi anyák ének-ismeretanyagának. Nem is annyira a szakralitás sugárzik belőle, mint inkább a kisgyermeknek és az anyai féltésnek természetes érzélem-megnyilatkozása. Hasonlót mondhatunk el a gyermek Jézus és szülei viszonyáról irt másfajta énekekről is, mint az látjuk, ill. kitetszik a versek hangulatából

Jézuska utazása

Édesanyám, kedves anyám
Én már igen fárad vagyok,
Föltöré az ut a lábon,
Jaj de nehéz menni gyalog.

Szép szerelmem, kis Jézuskám,
Csak még néhány lépést halladj,
Nem messze van egy fa ide,
Mégpihenhetsz maj az alatt.

Szűz Mária szent fiának
Szép fejét keblére vonja,
S verejtéke meleg gyöngyét
Ajkaival lecsókolja.

Egy tekintet, egy mosolygás,
De mégis csak lassan mennek,
Bár a család feje József,
Karját nyujta a gyermeknek.

Mindhiába, kemény a föld,
Az ég pedig fellegtelen,
Szilaj kedve van a napnak,
Szinte ég a fa levelen.

Fa levelén, fű bársonyán,
A mező száraz harasztján,
De még jobban a kis Jézus
Szelíd rózsá-piros arcán.

Né féjj, né féjj Isten-gyermek,
Nem sokáig mész már lábon,
Amott jön egy gazdag kalmár,
Zöld bársonyon, teveháton.

Ő is Jeruzsálem felé
Törekszik, tán az ünnepre,

Beéri a szent családot,
Alig ér be szérükertbe,
Be, fáradt a szegény gyermek,
Hadd üljön föl ide mellém,
Mond, és szives üdvözlétül
kezét összeteszi mellén.
Hogy megörült szűz Mária,
Mijén jól esett szegénynek,
Mégnyhídvé látja kinját
Szive kedves gyermekének.
Hogy megörült szent József is,
Szinte alig rebeg ajka,
Örömében a tevét is
Végig, végig simogatja.
Csak kis Jézus ő nem örvend,
-Sőt, azt mondja, nem, nem megyek,
Édes nekem a szenvedés,
Jó anyám csak veled megyek.

Horvátkút, Nemes Józsefné, 1891

/századfordulón tanult isk.verse/